

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-2355220
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

02 Aralık 2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/40619-20 GK 92
7/43709 GK 134
7/48295 GK 11
7/49044 GK 12
7/49066 GK 12
7/49154 GK 12
7/49211 GK 12
7/49319 GK 12
7/49735 GK 12

7/52411-15
7/52417-24 } GK 21

7/52522-23
7/52528-29 } GK 23

7/52613-16
7/52618-20 } GK 24

Murat KURUM
Bakan

-Liste (8 Adet, 9 Sayfa)

-Cevap Yazısı (139 Adet, 251 Sayfa)

7/49894 GK 12
7/51219-20
7/51441
7/51443
7/51619
7/51621-22
7/52100-01
7/52103-04
7/52217
7/52222

GK 13

GK 17

GK 18

7/52704-08
7/52710-14
7/52717-18
7/52954
7/52956-63
7/53081
7/53084
7/53086-89
7/53091-92

GK 25

GK 27

7/53285-92
7/53294-95
7/53297-98
7/53446-49
7/53451-52
7/53455-58
7/53460-61
7/53590-91
7/53692
7/53696-98
7/53700-03
7/53705-06

GK 30

GK 32

GK 34

7/53787 GK 35
7/53882-86
7/53888-90
7/53892
7/54020 GK 40
7/54107-09
7/54117
7/54119-25
7/54309-10
7/54317
7/54440

GK 38

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT ÇEPNİ'NİN
TBMM 7/53455 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Asbest, lifsi ve kristal yapıya sahip; magnezyum silikat, kalsiyum magnezyum silikat, demir magnezyum silikat ve kompleks sodyum demir silikat bileşimi şeklinde bulunan bir grup mineraldir. İyi ısı ve ses yalıtımı sağlayan asbest özellikle sanayi ve inşaat alanında 3.000'in üzerinde üründe kullanılmıştır. Asbestin, Türkiye'de üretimi, kullanımı, piyasa arzı ile asbest içeren eşyaların piyasaya arzı, 31 Aralık 2010 tarihinden itibaren yasaklanmıştır. Bu tarihten önce yapılan binalar ve sanayi ürünleri büyük oranda asbest içermektedir. Kanseri Araştırmaları Ajansı (IARC), asbesti, kesin kanserojen olarak tanımlamış ve kanserojen maddeler listesinde 1. grupta sınıflandırılmıştır. Birçok ciddi hastalığın oluşmasına da zemin hazırlamaktadır. Ciltte ve akciğer zarlarında yaraların oluşmasına, akciğerin sertleşmesine, akciğer zarı ve karın zarı kanseri olan Mezotelyoma hastalığına, gırtlak kanserine, sindirim sistemi kanserlerine, eklemlerde kireçlenme oluşumuna neden olmaktadır. Asbest kaynaklı hastalıklarda, asbeste maruz kalınan süre ve ortamda bulunan asbest miktarı da önem taşımaktadır. Asbeste maruz kaldığı süreçten itibaren 10 yıl veya 20 yıl sonra hastalıklar ortaya çıkmaktadır. Eylül 2012 tarihinde yayınlanan, Türkiye Mezotelyoma Çalışma Grubu, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu ve ESOGÜ Akciğer ve Plevre Kanseri Araştırma Merkezi'nin hazırladıkları, Türkiye Asbest Kontrolü Stratejik Planı raporunda, asbest temasının önemli bir halk sağlığı sorunu olduğu, Türkiye'de asbest temasının çoğunlukla kırsal alanda gerçekleştiği ortaya konmuştur.

Türkiye'de, önemli bir halk sağlığı ve çevre sorunu olan asbest yasaklanmasına karşın hala asbestli ürünlerin amyanlı ürün adıyla satışı ve kırsal alanda asbestli maddelerin kullanımı devam etmektedir. Asbestli ürünlerinin imhası da çok ciddi çevresel bir etkiye sahiptir. 2010 yılı sonrasında kentsel dönüşüm kapsamında, Ankara Havagazı Fabrikası örneğinde olduğu gibi, asbest taşıma riski dikkate alınmadan, bilimsellikten uzak bir şekilde binaların yıkımı yapılmaktadır. Yanlış bertaraf ve imha faaliyetleri sadece sökümler yapanların sağlığını değil, çevrede yaşayanlar için de büyük tehlike oluşturmaktadır. 13/10/2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmeliğin amacı; binaların yıkım faaliyetlerinin çevre ve insan sağlığı ile güvenliğine zarar vermeyecek şekilde gerçekleştirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek olarak açıklanmış ve yıkım faaliyetinde; insan sağlığını, can ve mal güvenliğini ve çevreyi korumanın esas olduğu belirlenmesine karşın yönetmeliğin neden 01/07/2022 tarihinde yürürlüğe gireceği anlaşılamamaktadır. Yönetmeliğin yürürlüğe gireceği tarihe kadar, asbest riskine karşı hiçbir tedbir alınmadan binlerce bina yıkılmış ve asbest havaya karışmış olacaktır. Binlerce kişi asbestin neden olduğu sağlık sorunlarına karşı risk altında kalacaktır. Türkiye'nin taraf olduğu

uluslararası anlaşmalar, yasalar ve Anayasa gereği, halkın sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkının korunması için acil önlemlerin alınması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- 13-10-2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelik neden 01/07/2022 tarihinde yürürlüğe girecektir? Bakanlığınızın, ciddi bir halk sağlığı ve çevre sorununa neden olan asbestli binaların yıkım işini bilimsel ve teknik usullere göre yıkılması için yönetmeliğin hemen uygulanması için çalışması olacak mıdır?
- 2- Bakanlığınız kendi bünyesinde, asbestin neden olduğu çevresel etkiler konusunda araştırma yapmış mıdır? Bu konuda demokratik toplum örgütlerinin görüşleri dikkate alınmakta mıdır?
- 3- Bakanlığınız bünyesinde asbest konusunda uzmanlaşmış bir çalışma ekibi var mıdır? Var ise bu uzmanlar belediyeleri ve halkı asbestli binaların yıkımı, atıkların bertarafı konusunda bilgilendirecek midir? Bu konuda Belediyelere destek verilecek midir?
- 4- Kentsel dönüşüm kapsamında binaların yıkımını yapan firmaların asbest konusunda yeterliliği ve donanımı denetlenmekte midir?
- 5- Kentsel dönüşüm kapsamında kaç konut bulunmaktadır? Bunların kaçını için asbest tespiti yapılmıştır?
- 6- Türkiye'de yerleşim alanlarında mevcut asbestin yok edilmesi, çevreye ve insan sağlığına verdiği zararların tespit edilip, engellenmesi konusunda Bakanlığınızın ne gibi çalışmaları vardır?
- 7- Kırsal alanda asbestin zararları konusunda halkı bilgilendirmek ve asbest kullanımını engellemek için ne gibi çalışmalarınız vardır?
- 8- 2010 yılından bugüne Türkiye'de asbest ithalatı yapılmış mıdır? Türkiye'de çıkartılan asbest olmuş mudur?
- 9- Kentsel dönüşüm kapsamında yıkılan binaların asbest maruziyeti yaratmaması açısından yönetmeliklere uygun yapıp yapılmadığı denetlenmekte midir? Bu konuda ceza alan firma var mıdır?
- 10- Asbest içeren atıkların bertarafı ne şekilde yapılmaktadır? Asbest içeren hafriyatların İstanbul'da havaalanı inşaatında kullanıldığı iddiaları konusunda Bakanlığınızın açıklaması olacak mıdır?

CEVAPLAR:

Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmelik ile gerek yıkım müteahhitlerinin yeterlilikleri gerekse yıkım ruhsatının düzenlenmesi öngörülmüş olup buna dair Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün yürütücüsü olduğu Mekânsal Adres Kayıt Sistemi ile entegrasyonunun sağlanması belli bir süre alacağından ayrıca sektörde faaliyet gösteren müteahhit firmaların buna uygun düzenlemelere uyumları için geçiş süreci gerektiğinden Yönetmeliğin 01/07/2022 tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.

6306 sayılı Afet Riski Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un yürürlüğe girdiği 2012 yılından bugüne kadar Türkiye genelinde 798.535 adet bağımsız bölüm içeren 232.390 adet yapı için "riskli yapı tespiti" yaptırılmış olup, bunlardan 698.856 adet bağımsız bölüm içeren toplam 212.096 adet riskli yapının yıkımı gerçekleşmiştir.

6306 sayılı Kanun kapsamında riskli yapı olarak tespit edilen yapıların yıktırılması; riskli yapı maliklerinin müracaatı üzerine İdarece düzenlenecek olan yıkım ruhsatına istinaden gerçekleştirildiğinden, zikredilen Kanun kapsamında riskli yapı tespiti yapılarak yıktırılan yapılarda asbest tespiti yapıp yapılmadığı hususuna ilişkin bilgiler ilgili İdaresinde bulunmaktadır.

Ayrıca, binaların yıktırılmasına ilişkin iş ve işlemlerde, asbest ve diğer tehlikeli maddeleri içeren imalatların yıkım faaliyetinden önce belirlenerek sökülmesi ve ayrı olarak toplanması "Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliğine"; asbest söküm işlemleri "TS 13895 Asbest İçeren Malzemelerin Sökümü ve Asbest Bertaraf Yöntemleri Kılavuzuna"; yıkım ve söküm işlemlerinin ise "Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğine" uygun olarak gerçekleştirilmektedir.

Asbest içeren atıkların taşınması ve bertarafı ise Atık Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Asbest ihtiva eden atıklar 20/03/2015 tarihli ve 29301 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğ" kapsamında gerekli önlemler alınarak atık taşıma araç lisansı bulunan araçlarla taşınması ve lisanslı tesislerde bertaraf edilmesi gerekmektedir. Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliğin 30'uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında asbest içeren atıklara ilişkin hususlar belirlenmiştir. Asbest içeren atıklar gerekli önlemler alınmak kaydıyla II. sınıf depolama tesislerinde test edilmeksizin depolanarak bertaraf edilmektedir.

Ayrıca, asbestle ilgili olarak 23/06/2017 tarihli ve 30105 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik' göre asbest liflerinin ve bu lifleri kasıtlı olarak içeren karışımların ve eşyaların imalatı, piyasaya arzı ve kullanımı ülkemizde yasaklanmıştır.